

تاریخچه تیروکمان و کمانداری

آثار تیر و کمان به عنوان جنگ افزار تا پنجاه هزار سال قبل در پارینه سنگی کهن (دوره پریگوردی یا اورینیایی) می توان یافت، کمان اولین اختراع مکانیکی بود که میتواند قدرت عضلات را در خود ذخیره کند و انرژی پتانسیل را به تیر منتقل کند و به انرژی جنبشی تغییر دهد.

کمانهای ابتدایی را با تکه چوبی خمیده یا ماده ای قابل انعطاف می ساختند. و رشته ای به دو انتهای آن وصل میکردند، خاستگاه کمان مرکب را نواحی گوناگونی چون آسیای مرکزی و مصر میدانند، نظریه مصری هرگز با قاطعیت اثبات نشده چون جنگجویان آریایی قبل، همزمان با ورودشان به ایران و هند کمان مرکب داشتند، اما بازهم مشخص نیست این فن آوری قبل از ورود مورگان ها به آسیای مرکزی وجود داشته است یاخیر.

آریای های اصیل به عنوان کماندار می جنگیدند. و اولین رساله ها را درمورد اسب نوشتند به اسم رساله کیکولی دستورالعملی درمورد سوارکاری و استفاده از ارابه

اولین هجوم عمده به هم را قبایل آریایی جنگ طلب انجام دادند و آنها را باخود از ایران اسب گردونه و کمان مرکب به همراه داشتند.

مادها بر طبق تصاویر ترسیم شده آشوریان اولین تیراندازان سواره را با تاکتیک های حمله وارد کارزار کردند

دیاکو اولین پادشاه مستقل ماد بود مادها در قسمت غربی امروزی خصوصا کرمانشاه سکونت داشتند

سواره نظام ابتدایی مستلزم دوسوار بودیکی عنان اسب می گرفت و دیگری تیراندازی میکرد درست مثل زوج سواره جنگجوی گردونه ها

اقوام آریایی در خلال عصر آهن با شاید هم زودتر در فن رزمی تیراندازی از پشت اسب مهارت یافته بودند.

اولین سوار مادی در حال تیر اندازی به سبک پارتی تیر انداز از پشت اسب که چهار نعل میرود در قصر آشوری نمرود قابل مشاهده است.

نوع سوارکاری سلاح ها فرهنگ آریایی ها در قفقاز ایران و اوکراین بسیار بهم شبیه بود.

تاریخچه هنرهای رزمی سوارکاری دوران قبل از اسلام

قدیمی ترین سندی که از این رشته در دست است، غار نگاره های غار دوشه لرستان است. به گفته این استاد تاریخ، ایران قدیمی ترین مهد این رشته است که تاکنون سندی برای آن پیدا شده است. ده تا دوازده هزار سال، غار

دوشه لرستان دارای نقاشی غاری است که تیری از اسب را با کمان به تصویر می کشد و نقش شکارگاه را دارد.

کمان در چند جای مختلف نقاشی غار تکرار شده و نشان می دهد که شکل آن تصادفی کشیده نشده است.

در نتیجه تاریخچه کمان کامپوزیت در جهان به ایران برمی گردد.

هنرهای رزمی از نظر تاریخی ، هنرهای رزمی سوار شده یک رشته تفریحی نبوده بلکه یک هنر بقا بوده است. جنگ ، شکار ، فرار و غیره .... در این عنوان گنجانده شده است. هر مهارت استفاده از ابزارهای جنگی در اسب در این تعریف گنجانده شده است. دو زیر مجموعه اصلی هنرهای رزمی شامل تیراندازی با کمان اسب و تنت پگینگ که همان با نیزه چادر زدن است درجنگها برای حمله به دشمن با نیزه چادرها را می انداختند و آتش می زدند. کمانگیری روی اسب استفاده از کمان و تیر است که هدف آن مورد نشانه قرار گرفته و تیراندازی از پشت اسب است. معادل انگلیسی آن Archery Horseback است. به زبان انگلیسی ، آنها قوس arch و کمان bow نامند ، اما تیراندازی با کمان ، ما می گوئیم آرچر از آرش (آرش کمانگیر) می آید. چادر زدن ، شاخه جنگ سواره نظام بدون کمان ، عمدتاً نیزه و شمشیر است. دیدگاه فدراسیون جهانی هنرهای رزمی سوارکاری ، جدا از بحث ورزشی ، احیای میراث فرهنگی و تاریخی است. در ایران این رشته تحت فدراسیون سوارکاری است ، اما در سطح بین المللی ، این زمینه فدراسیون جهانی است که دو فدراسیون برای کمانگیری روی اسب وجود دارد WHAF,AHAA

الزامات این رشته:

- * اسبی که برای این رشته تربیت شده است
- * ابزار تیراندازی شامل تیر و کمان سنتی مناسب برای آن کمان و تیراندازی با سایر ابزارهای رزمی مانند نیزه ، شمشیر بسته به رشته مورد نظر.
- * کلاه ایمنی به روز
- * لباس و لباس سنتی منطقه شما یا لباس سواری
- * لاین تمرین و مسابقه

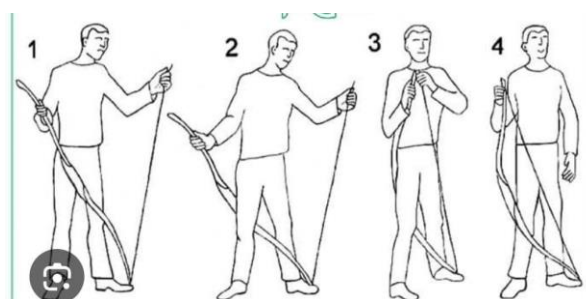
**کمان وزه کمان

تیرهای مناسب با طول بازوی تیرانداز
جاتیروی ثابت یا متحرک
سیبل با پایه و ارتفاع حدوداً شصت سانت بلندتر از زمین

**اجزا مختلف کمان

پشت کمان ، که شکل محدب دارد

قسمت داخلی کمان یا شکم کمان دسته کمان یا قبضه بین ده تا ۱۵ سانت، بازوهای کمان که از جای دسته شروع میشود، بازوی بالایی کمان کمی بلندتر از بازوی پایینی است، گردن کمان یا گلوگاه که دو انتهای کمان قرار گرفته و وقتی کمان زه میشود حلقه های دوطرفه زه در این محل قرار میگیرد

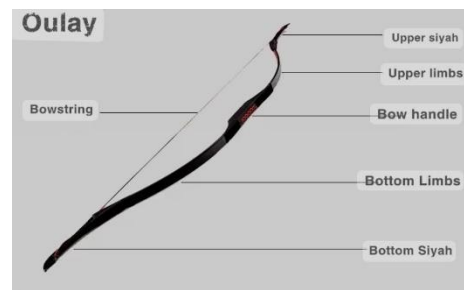

زه کمان در گذشته با روده گوسفند می ساختند

وقتی پونداژ کمانی را مثال میزنیم هر پوند حدود ۴۵۳ گرم است و هر اینچ ۵/۲

اجزاء کمان:

شامل بازوها ، قبضه ، زه ، سروینگ می باشد .

جنس کمان:

از چوب ، کربن ، فایبر یا ترکیبی از هردو می باشد.

کمان سنتی چیست؟ کمان سنتی کمانی است که هیچگونه ابزار فلزی و نشانه روی آن تعبیه نشده است و اولین اختراع سلاح مکانیکی بشر است.

اجزاء تیر و جنس آنها:

جنس تیرها از کربن، چوب، فایبر می باشد و اجزاء آن شفت یا ساقه تیره سرتیر یا پیکان، پر، ناک و اینسرت برای تیرهای کربن می باشد.

اسپاین تیر چیست؟ به میزان سختی و ضخامت شفت اسپاین گفته می شود که با یک عدد روی شفت نوشته شده و هر چقدر عدد آن بالاتر باشد تیر نرمتر و نازک ترمی باشد.

**انواع کشش کمان: ابروکش، سبیل کش، بناگوش کش، سینه کش

**انواع جاگذاری تیر در کمان: شامل سه انگشتی، شصتی می باشد و هر کدام آموزش خود را دارد.

**نحوه تیر گذاری و شصتی: بصورت کشویی و مدادی

**نحوه تیر گذاری سه انگشتی: تیر میان انگشت اشاره و میانی قرار میگیرد و تیر کاملاً خلاف شصتی می باشد.

**تیردان یا کویپور: تیردان از چرم طبیعی یا مصنوعی ساخته می شود و باید برای کمانگیری روی اسب

به نحوی طراحی شده باشد که از لحاظ امنیت برای اسب و سوارکار کاملاً ایمن باشد و

تیرها در داخل آن به هیچ عنوان تکان نخورد یا بیرون نریزد.

***

انواع بستن تیردان، تیردان در سمت چپ، راست یا پشت بسته می شود و هر کدام آنها روش تیر گذاری خود را دارند.

**نحوه کشیدن زه و سبک تیراندازی: کشش کماندار باید به گونه ای باشد که آرنج، ناک و پیکان تیر در یک راستا باشد و هیچگونه شکستگی یا عدم هم راستایی در آن دیده نشود.

همچنین سبک تیرانداز د ایستادن باید زاویه 90 درجه نسبت به سیبل داشته باشد و پاها به اندازه عرض شانه باز و کاملاً صاف باشد و کف پا کاملاً با زمین در تماس باشد.

**انواع ایستادن برای تیراندازی:

از جلو، از پهلو و یا از بغل یا نشسته باشد.

سبک تیرانداز روی اسب، باید سوارکار تکیه به رکاب باشد، اندازه رکاب کنار قوزک پای یاکمی بالاتر و سوارکار نسبت به اسب حالت اریب باشد.

*** امتیاز بندی مسابقه *****

امتیاز کلی زمین این است که ما دو فاکتور امتیازدهی داریم یکی امتیاز زمان و دیگری امتیاز هدف به دست آمده. یعنی امتیاز یک راند مسابقه مجموع نکات مثبت و منفی زمان و امتیازات خود تیرها به هدف است. شخصی با اسب کندتر باید بتواند بهتر تیراندازی کند و کسی که امتیاز سرعت اسب تندتر دارد ممکن است امتیاز هدف را جبران کند. مسابقات در این رشته عمدتاً انفرادی است و در مسابقات تیمی مجموع امتیازات افراد محاسبه می شود نه این که همه اعضای تیم به طور همزمان وارد خط شوند. در برخی سبک ها اگر سوارکار طول مسیر را بیش از زمان مصوب طی کند امتیاز منفی می گیرد و در برخی سبک ها از دور حذف می شود. اسب باید در طول مسیر تاخت و اگر حرکت آن گام تغییر کند آن دور به عنوان نقطه صفر محاسبه می شود.

